

Bogdan Jański
(1807-1840)
„trzykrotnie narodzony”

Pierwsze narodziny – ziemskie: 26 III 1807

Bogdan Jański przyszedł na świat w Wielki Czwartek, 26 marca 1807 roku, w dworku dziadka w Lisowie koło Grójca w środkowej Polsce, w rodzinie niezamożnych rodziców pochodzenia szlacheckiego. Dzieciństwo i młodość spędził na Mazowszu. Ukończywszy szkołę w Pułtusk, zapisał się na Wydział Prawa Uniwersytetu Warszawskiego. Okres studiów był dla niego czasem poznawania różnych systemów filozoficznych, rzucenia się w wir rozmaitych przyjemności, a w konsekwencji – odejścia od wiary katolickiej. Studia zakończył w 1827 roku uzyskaniem magisteriów z prawa i ekonomii. Rok później wygrał konkurs na stanowisko profesora ekonomii w planowanym Instytucie Politechnicznym w Warszawie. Wraz ze stanowiskiem otrzymał stypendium na podróż naukową po Europie Zachodniej.

Kolejne lata Jański spędził na zapoznawaniu się z działalnością Szkoły Handlu i Przemysłu w Paryżu. Przyłączył się do utopijnego i socjalizującego ruchu saintsimonistycznego. Stał się gorącym propagatorem programu sprawiedliwości społecznej. Udał się do Londynu na półroczne samodzielne studia. Tam nawiązał kontakty z czołowymi ekonomistami angielskimi: J.S. Millem i R. Owenem.

Po wybuchu powstania listopadowego wykorzystywał umiejętności pisarskie umieszczając wiele artykułów w prasie francuskiej (m.in. w „Le Globe”). W 1831 roku powrócił do Paryża i zdecydował się tam pozostać. W tym czasie zaczęła do Francji napływać fala emigrantów z Polski (Wielka Emigracja). Jański był m.in. stałym członkiem Towarzystwa Literackiego Polskiego, członkiem redakcji naukowych czasopism francuskich i encyklopedii, redaktorem „Pielgrzyma Polskiego” (1833), pierwszym bibliotekarzem zaczątków polskiej biblioteki w Paryżu, współorganizatorem polskiego wydawnictwa dzieł poetów i działaczy emigracyjnych. Częste kontakty z Adamem Mickiewiczem, wspólne ideały i poglądy doprowadziły nie tylko do przyjaźni, ale i do wspólnego zamieszkania oraz współpracy.

Jański jest autorem pierwszych tłumaczeń na język francuski *Konrada Wallenroda*, fragmentów *Dziadów*, *Ksiąg narodu i pielgrzymstwa polskiego*. Przygotował do druku *Pana Tadeusza* (1834 – I wyd.).

Drugie narodziny – duchowe: 1835/1836 r.

W tym okresie rozpoczął się w duszy Bogdana Jańskiego proces nawrócenia, w którym dużą rolę odegrali intelektualiści francuscy, a przede wszystkim: J.B. Lacordaire, F. Lamennais, Ph. Gerbet, Ch. Montalembert. W dniach: 24 XI 1834 – 10 I 1835 roku,

podczas pięciu spotkań z ks. J.B. Chausette, odbył spowiedź i otrzymał rozgrzeszenie. Od tego momentu Jański rozpoczął pracę nad rozwojem życia religijnego wśród emigrantów. Sam był nie tylko jawnym pokutnikiem, ale i świeckim apostołem. Z czasem wokół niego zaczęła gromadzić się grupa osób przepojonych ideami odrodzenia życia politycznego, narodowego i religijnego. W 1834 roku Jański stworzył wraz z innymi (A. Mickiewiczem, A. Goreckim, S. Witwickim, J. i B. Zaleskimi, I. Domeyką) Stowarzyszenie Braci Zjednoczonych, którego działalność jednak po pewnym czasie zamarła. W 1835 roku zorganizował Bractwo

Służby Narodowej dla rechrystianizacji współczesnego społeczeństwa i pogłębienia w ludziach ducha Ewangelii.

Nie zważając na trudności, w przeciągu kilku lat skupił wokół siebie i wychował wybitnych uczniów, do których należeli m.in. Piotr Semenenko i Hieronim Kajsiewicz. Podobnie jak Jański, przeszli oni radykalną ewolucję duchową. Obaj stali się później wiernymi kontynuatorami jego charyzmatu i świątobliwymi kapłanami.

Jański zawsze był gorąco przekonany o tym, że nie tylko duchowni, ale i świeccy są powołani do świętości. Dla nich widział bardzo ważne miejsce we wspólnocie, nazywając ich „braćmi zewnętrznymi”. Po jego śmierci niejeden z nich, powróciwszy do kraju, stał się ewangelicznym zaczymem w rozdartej między zaborców Polsce (np. Jan Koźmian w Wielkopolsce, W. Wielogłowski w Galicji).

W Środę Popielcową 17 lutego 1836 roku Jański wraz z pierwszymi uczniami złożył ślub „dozgonnej braterskiej społeczności”, rozpoczynając życie wspólnotowe w tzw. Domku Jańskiego. Życie mieszkańców tego Domku było przesiąknięte duchem pokuty i modlitwy.

Dla domowników Brat Starszy (tak nazywano Jańskiego) wygłaszał nauki, prowadził modlitwy i czytanie Pisma Świętego oraz komentował Ewangelię. Kształtował u siebie i swoich uczniów duchowość eucharystyczną. Doprowadził nawet do tego, że powstały we Francji cztery placówki filialne *Domku*. Mieszkało w nich, pracowało, studiowało i modliło się ponad trzydziestu emigrantów.

Sam Jański starał się żyć jak najbardziej bogobożnie, by stanowić przykład dla współbraci. Od roku 1836 często uczestniczył we Mszy św., przystępował do sakramentu pokuty i do Komunii świętej, oddawał się licznym umartwieniom, odbywał pielgrzymki i długie rekolekcje u ojców benedyktynów i trapistów, w trakcie których doświadczał przeżyć mistycznych. Swoich uczniów wysłał do Rzymu, by tam założyli nowy dom i zdobyli wykształcenie teologiczne. Wiedział bowiem, że tylko światli i duchowo wyrobieni kapłani będą mogli stać się zaczynem w procesie zmartwychwstania społeczeństw.

Intensywny tryb życia i nawroty choroby sprawiły, iż konieczny stał się wyjazd do miejsca o łagodniejszym klimacie.

Trzecie narodziny – dla nieba: 2 VII 1840

Z początkiem 1840 roku Jański przybywa do Rzymu, gdzie przygotowywało się do kapłaństwa kilku z jego pierwszych uczniów. Głosił im konferencje mistyczne. Stan jego zdrowia pogarszał się jednak z każdym dniem. 2 lipca 1840 roku odszedł do Pana w opinii świętości. Przeżył 33 lata. Został pochowany na Cmentarzu św. Wawrzyńca w Rzymie. Na jego tablicy grobowej umieszczono napis: „Tu spoczywa mający zmartwychwstać ś.p. Bogdan Jański, pierwszy jawny pokutnik i apostoł emigracji polskiej we Francji”. 23 stycznia 1956 r. jego prochy przeniesiono do kościoła zmartwychwstańców w Rzymie (przy via di San Sebastianello 11). Proces beatyfikacyjny jest w toku.

W dwa lata po jego śmierci pierwsi mieszkańcy *Domku* Jańskiego nadali swojej wspólnocie nazwę Zgromadzenia Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa.

Bogdan Jański, uważany za założyciela zmartwychwstańców, pozostawił swoim uczniom program odrodzenia religijnego i narodowego. Podkreślał w nim, że walka o prawa narodowe nie może stać w konflikcie z Bogiem i Kościołem. Nauczył innych podchodzenia do ludzi z miłością i zrozumieniem. Jego apostołski styl cechowały: taktowność, delikatność, uczynność, skromność w zachowaniu i rozwaga.

Tak pisał o nim jeden z jego pierwszych i najwybitniejszych uczniów, ks. Piotr Semenenko CR: „Znajdował się albowiem wtedy między nami umysł prawdziwie wyższy, mąż ze wszech miar niepospolity, nazywał się Bogdan Jański. Przechodził i on przez ciemności, ale pierwszy powitał on światło wschodzące. A wtedy i sam zaświecił, jako gwiazda zwiastunka dnia już nadeszłego, jako zapowiednia światłości już panować mającej. Niedługo wprawdzie niósł on pochodnię w rękę, ale dosyć, aby drogę pokazać. Iluż to zaraz koło niego się skupiło, iluż to w nim i przez niego spostrzegło światło niebieskie, na iluż to przez niego spłynął pokój Boży i witali go jako posłańca z góry, szli jak za aniołem przewodnikiem. A choćby i niewielu było ich liczbą, iluż jednak rzeczą i następstwami! Co za miła i piękna to postać... Dusza wielka, niezłomna, niczym niezachwiana, a jasna, czysta, pogodna; ona pierwsza od Boga zjawiła się publicznie ze światłem, z łaską, z pokojem” (*Biesiady filozoficzne*).

Zobacz więcej:

B. Jański, *Dziennik Założyciela Zgromadzenia Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa* (1830-1839), odczytał z autografu i opracował Andrzej Jastrzębski, Rzym 2000;

B. Jański, *Listy* (trwają prace nad publikacją);

B. Jański, *Wypisy duchowe*, Kraków 2000 (Wyd. Alleluja);

B. Micewski, *Bogdan Jański, założyciel zmartwychwstańców, 1807-1840*, Warszawa 1983 (ODISS);

J. Mrówczyński, *Z Ducha Zmartwychwstania. Życie wewnętrzne Bogdana Jańskiego*, Kraków 1996 (Wyd. Alleluja);

K. Wójtowicz, *Bogdan Jański albo geniusz służby*, w: B. Jański, *Wypisy duchowe*, Kraków 2000 (Wyd. Alleluja); s. 9-39;

Cz. Ryszka, *Odzyskana wielkość*, Kraków 1999 (Wyd. Alleluja);

Współcześni o Jańskim, red. A. Micewski, Kraków 2000 (Wyd. Alleluja);

A. Merdas, *Ocalony wieniec*, Warszawa 1995.

Artykuł został napisany przez ks. Artura Kardasia CR i ks. Wojciecha Mleczo CR.

Został opublikowany w „Via Consecrata” 7-8/2007, s. 23-26.

A handwritten signature in black ink that reads "Bogdan Jański". The script is cursive and elegant, with the first letter 'B' being particularly large and stylized.